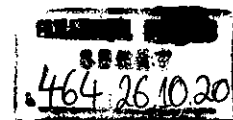

ROMÂNIA

SENAT PREȘEDINTE	
Nr.I.	1797
Data	23/10/2020

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI

București, 23 octombrie 2020

**Domnului Robert-Marius CAZANCIUC
Vicepreședinte al Senatului**

În temeiul articolului 77 alineatul (2) din Constituția României, republicată,
formulez următoarea

CERERE DE REEXAMINARE

asupra

**Legii privind unele măsuri pentru organizarea alegerilor pentru Senat și
Camera Deputaților, ca urmare a încetării mandatului Parlamentului
ales în anul 2016**

Legea privind unele măsuri pentru organizarea alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților, ca urmare a încetării mandatului Parlamentului ales în anul 2016 a fost adoptată atât de Senat, în calitate de primă Cameră competentă, cât și de Camera Deputaților, în calitate de Cameră decizională, în ședințe separate, în aceeași zi, respectiv în data de 27 iulie 2020. În data de 29 iulie 2020, Parlamentul a transmis această lege Președintelui României, în vederea promulgării. Ulterior, în urma sesizărilor de neconstituționalitate formulate de Președintele României și, respectiv, de către Guvern, Curtea Constituțională a pronunțat Decizia nr. 678 din data de 29 septembrie 2020, prin care a constatat constituționalitatea acestei legi.

Potrivit dispozițiilor în vigoare ale art. 6 alin. (2) și (3) din Legea nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente: „(2) Aducerea la cunoștință publică a datei alegerilor se face cu cel puțin 90 de zile înainte de ziua votării, prin publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I, a hotărârii Guvernului privind data alegerilor. (3) Campania electorală începe cu 30 de zile înainte de ziua votării și se încheie cu 24 de ore înainte de momentul începerii votării”.

În aplicarea acestor dispoziții legale, Guvernul a adoptat Hotărârea nr. 744/2020, prin care a stabilit că data desfășurării alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților este ziua de duminică, 6 decembrie 2020. De asemenea, în aceeași zi, a fost adoptată și Hotărârea nr. 745/2020 pentru aprobarea calendarului acțiunilor din cuprinsul perioadei electorale a alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020. Potrivit acestui calendar, au fost deja desemnați judecătorii în birourile electorale, au fost puse deja la dispoziția biroului electoral de circumscripție pentru românii cu domiciliul sau reședința în afara țării listele electorale din străinătate pentru votul prin corespondență, a fost actualizat Registrul electoral, s-au depus listele de candidați și candidaturile independente pentru circumscripția pentru românii cu domiciliul sau reședința în afara țării, s-au definitivat candidaturile organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale pentru toate circumscripțiile electorale, s-au comunicat către Biroul Electoral Central listele de candidați și candidaturile independente, s-au stabilit machetele fiecărui buletin de vot pentru circumscripția electorală pentru românii cu domiciliul sau reședința în afara țării, s-au depus listele de candidați și candidaturile independente pentru Senat și Camera Deputaților în circumscripțiile electorale din țară și s-a făcut înregistrarea în Registrul electoral cu adresa din străinătate cu opțiunea pentru votul prin corespondență.

Așadar, în prezent, există cetățeni români pentru care deja a debutat și se află în derulare exercițiul dreptului de a fi ales, în condițiile art. 37 din Constituție. Față de această împrejurare, apare evident faptul că orice intervenție (cu excepția vreunei situații ce ar justifica prelungirea de drept a mandatului Parlamentului - starea de mobilizare, starea de război, starea de asediu sau cea de urgență) ce ar avea ca efect

amânarea datei alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților s-ar putea constitui într-un abuz și o vătămare a drepturilor electorale ale cetățenilor români, și în special a celor din diaspora, în privința cărora procedurile sunt deja declanșate și se află în etape avansate.

Distinct de considerentele de principiu ale Curții Constituționale, exprimate în Decizia nr. 678/2020, considerăm că opțiunea politică a Parlamentului de a da consistență drepturilor electorale prin stabilirea de către el însuși a datei alegerilor nu poate fi detașată de context, Parlamentul fiind obligat ca în adoptarea unei asemenea legi să țină cont de întreaga jurisprudență a Curții Constituționale în materie. În acest sens, menționăm că, prin Decizia nr. 150/2020, Curtea Constituțională a statuat: „(...) modul de exercitare a dreptului la vot, respectiv a dreptului de a fi ales, în cadrul procedurilor electorale, are consecințe directe asupra modului de constituire a celor două Camere ale Parlamentului - exercitarea celor două drepturi electorale constituind, de fapt, fundamentul organului reprezentativ suprem, potrivit art. 62 alin. (1) din Constituție” și (...) „orice vătămare a drepturilor electorale prin dispozițiile legale aplicabile viciază însăși procedura electorală și rezultatul alegerilor. Acest fapt se reflectă în mod inerent asupra compunerii acestei instituții fundamentale a statului, încălcând prevederile constituționale ale art. 61 alin. (1) privind caracterul de organ reprezentativ suprem al Parlamentului și ale art. 62 alin. (1) privind alegerea Camerei Deputaților și a Senatului”.

De aceea, în contextul actual, considerăm că este fără echivoc că intervenția legislativă - prin care se concretizează voința autorității legiuitoare de a deroga de la regula organizării alegerilor parlamentare în interiorul mandatului Parlamentului de 4 ani - survine cu mai puțin de un an până la data organizării alegerilor parlamentare la termen, respectiv cu mai puțin de 2 luni înainte de data expirării mandatului convocat prin Decretul Președintelui României nr. 1134/2016 privind convocarea Parlamentului României ales la data de 11 decembrie 2016 și este de natură să bulverseze procesul electoral aflat în curs de derulare.

Față de această împrejurare de fapt, semnalăm că potrivit Codului bunelor practici în materie electorală - Linii directoare și raport explicativ adoptate de

Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept în cadrul celei de-a 52-a sesiuni plenare (Veneția, 18-19 octombrie 2002), „Ceea ce trebuie evitat este nu atât modificarea sistemelor de scrutin - ele pot fi întotdeauna îmbunătățite - ci modificarea lor frecvență sau cu puțin timp (mai puțin de un an) înainte de alegeri.

Chiar în absența unei intenții de manipulare, modificările vor fi dictate de interesele iminente ale partidului politic”. Tocmai pentru credibilitatea procesului electoral, acest Cod recomandă statelor asigurarea unei stabilități în ceea ce privește legislația în această materie, stipulând că trebuie evitată cu puțin timp (mai puțin de un an) înainte de alegeri modificarea legilor în materie. De altfel, aceste recomandări au fost receptate atât în jurisprudența Curții Constituționale (Decizia nr. 51/2012, Decizia nr. 334/2013, Decizia nr. 146/2019, și chiar Decizia nr. 678/2020) - care a statuat că acestea nu pot fi ignorate, chiar dacă nu au un caracter obligatoriu - cât și în cea a Curții Europene a Drepturilor Omului (Hotărârea din 11 iunie 2009, pronunțată în Cauza Petkov și alții împotriva Bulgariei și Hotărârea din 2 martie 2010, pronunțată în Cauza Grosaru împotriva României). Astfel, în jurisprudența sa constantă, Curtea Constituțională a calificat această recomandare ca reprezentând o coordonată a unui scrutin democratic, în raport cu care statele - care se caracterizează ca aparținând acestui tip de regim - își pot manifesta opțiunea liberă în materie electorală, cu respectarea drepturilor fundamentale ale omului, în general, și a dreptului de a fi ales și de a alege, în special.

Într-o societate democratică, Codul bunelor practici în materie electorală consideră distinct și expres că o analiză sub aspectul momentului în care intervin modificările legislative este necesară. Cu cât acest moment este mai apropiat de data organizării alegerilor, cu atât este mai puternică prezumția că modificările respective au ca scop crearea unui beneficiu/avantaj pentru partidul politic care le-a adoptat, fiind dictate de interesele lui iminente, și pot avea ca rezultat manipularea electoratului.

Deși voința Parlamentului a fost aceea de a deroga de la regula stabilirii datei alegerilor de către Guvern, o regulă aplicată în toată perioada postrevoluționară, apreciem că în situația în care Parlamentul își va păstra opțiunea înscrisă în legea transmisă la promulgare, în contextul actual este necesar ca o astfel de lege să fie

adoptată în urma unui dialog instituțional real între Guvern și Parlament. Acesta este cu atât mai important cu cât, dat fiind contextul excepțional traversat de România și de întreaga lume, Guvernul este autoritatea care adoptă măsurile aferente combaterii efectelor crizei epidemiologice generate de pandemia de COVID-19 și asigură implementarea lor. Din această perspectivă, decizia cu privire la data organizării alegerilor parlamentare nu poate fi luată decât în strânsă corelare cu aceste măsuri, Guvernul fiind singura autoritate care are capacitatea administrativă și posibilitatea de a prezenta Parlamentului fundamentarea unei asemenea decizii.

Potrivit paragrafului nr. 154 din Decizia nr. 678/2020, Curtea Constituțională reține: „textul Constituției nu cuprinde o prevedere care să reglementeze în mod expres caracterul organic al legii de stabilire a datei alegerilor parlamentare”, iar, potrivit par. 157 din aceeași decizie, Curtea a statuat că „stabilirea datei alegerilor după expirarea mandatului Parlamentului se face prin lege organică, iar înainte de expirarea mandatului Parlamentului, prin lege ordinară”. Menționăm că în jurisprudența Curții Constituționale referitoare la efectele deciziilor acesteia s-a statuat în mod constant că puterea de lucru judecat ce însoțește deciziile Curții Constituționale se atașează nu numai dispozitivului, ci și considerentelor pe care se sprijină acesta (Decizia nr. 874/2018), iar prin sintagma „considerente pe care dispozitivul deciziei Curții se sprijină” se înțelege ansamblul unitar de argumente, care, prezentate într-o succesiune logică, realizează raționamentul juridic pe care se întemeiază soluția pronunțată de Curte, astfel încât nu poate fi acceptată teza potrivit căreia în conținutul unei decizii a Curții ar putea exista considerente independente de raționamentul juridic care converge la soluția pronunțată și, implicit, care nu ar împrumuta caracterul obligatoriu al dispozitivului actului jurisdicțional (Decizia nr. 392/2017).

Față de jurisprudența Curții Constituționale privind forța juridică obligatorie a considerentelor deciziilor acesteia și având în vedere că, potrivit Constituției, singurul criteriu de calificare a unei legi ca organice sau ordinare este reprezentat de domeniul său de reglementare, iar niciun act normativ care își păstrează conținutul nu poate avea o forță juridică care se modifică în timp, referitor la

dispozițiile art. 1 alin. (1) din legea transmisă la promulgare, apreciem că este necesar ca Parlamentul să reglementeze cuprinsul acestuia în acord cu decizia instanței constituționale. Apreciem că în absența acestor clarificări, norma păstrează nu numai dispoziții lipsite de previzibilitate, dar care se află și în contradicție cu considerentele Deciziei nr. 678/2020 a Curții Constituționale.

Nu în ultimul rând, în situația în care Parlamentul României își păstrează opțiunea inițială, ignorând aspecte esențiale care țin de exercițiul unor drepturi fundamentale, de securitatea raporturilor juridice și de o conduită loială constituțională, subliniem că, în forma adoptată de Parlament, legea supusă reexaminării generează suplimentar și un efect neavut în vedere la adoptarea legii. Acesta se referă la incertitudinea tuturor procedurilor derulate până la momentul intrării în vigoare a legii, inclusiv la situația rambursării de către Autoritatea Electorală Permanentă a sumelor aferente cheltuielilor efectuate cu respectarea condițiilor prevăzute de art. 28 din Legea nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, în toate circumscripțiile electorale, precum și cele efectuate la nivel central de către partidele politice, alianțele politice și organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale în privința alegerilor pentru Camera Deputaților și Senat. În acest sens, potrivit art. 48 din Legea nr. 334/2006, „În cel mult 90 de zile de la data alegerilor pentru Camera Deputaților și Senat, Autoritatea Electorală Permanentă rambursează partidelor politice, alianțelor politice și organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale, pe baza documentelor justificative furnizate de mandatarul financiar în cel mult 30 de zile de la data alegerilor, sumele aferente cheltuielilor efectuate în toate circumscripțiile electorale, precum și cele efectuate la nivel central, în cazul în care partidul politic, alianța politică, alianța electorală sau organizația cetățenilor aparținând minorităților naționale a obținut minimum 3% din voturile valabil exprimate la nivel național, pentru fiecare dintre cele două Camere ale Parlamentului”. Din această perspectivă, considerăm că absența oricăror norme tranzitorii în cuprinsul legii care să clarifice aceste aspecte va conduce la o interpretare neunitară, inclusiv în privința rambursării cheltuielilor deja efectuate în condițiile legii, în această campanie electorală de către toate partidele politice, alianțele politice și organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale.

Față de argumentele expuse mai sus și având în vedere competența legislativă exclusivă a Parlamentului, în calitate de organ reprezentativ suprem al poporului român și de unică autoritate legiuitoare a țării, vă solicităm reexaminarea **Legii privind unele măsuri pentru organizarea alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților, ca urmare a încetării mandatului Parlamentului ales în anul 2016.**

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
KLAUS - WERNER IOHANNIS